GAZETA LWOWSKA.

We Srode **N^er. 57.** 20. Maja 1829.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Ameryka.

Z Vera-Cruz w Mexyku donoszą pod d. 9. Marca:

»Projekt do prawa względem wygnania dawnych Hiszpanów nieutrzymał się w Senacie, i dla tego został do Izby Deputowanych odesłany, która na nowo w tej mierze rozpocznie dyskussyję. Rzecz ta może się do 1. Kwietnia pociągnie, w którymto dniu nowy Prezydent Guerero obejmuje swoj urząd. Ma ón być przeciwko temu środkowi i zapewne użyje swojego wpływu, aby go uchylić i onegoż niepotwierdzić. Tymczasem wielu dobrze myślących autorów wystąpiło także przeciwko temu publicznie w pismach swoich. Po kondukcie, która tu z *deficit* 15 5/8 procentu przybyła, nadeszła także w d. 2. t. m. druga z summą 450,000 dol. bez najmniejszej przeszkody. Od czasu ostatnich wypadków panuje wszędzie spokojność, co naturalnie wiele się przyczynia do publicznego zaufania.« (G. W.)

Brazylija.

Dziennik *Diario fluminense* z d. 24. Lutego zawiera w ośmiu kolumnach postanowienie cesarskie z instrukcyjami dla różnych oddziałów skarbu narodowego i Ministerstwa finansów.

Zgromadzenie prawodawcze Brazylii zwołane było w d. 1. Kwietnia na nadzwyczajne posiedzenie. (G. W.)

Hiszpanija.

Nowe przepisy o wolnym porcie Kadykskim ogłoszono w Madrycie w d. 27. Kwietnia. Podług tychże zakazany wszelako handel przez ten port prochem, bronia i potrzebami do strzelania. Okręty celne tylko tyle tychże przedmiotów mogą mieć, ile onym koniecznie potrzeba. Niewolno wprowadzać także książek lub rycin, któreby się sprzeciwiały religii, dobrym obyczajom lub władzy monarchicznej.

Monitor umieścił następujący list z Madrytu z d. 5. Kwietnia: »Ministrowie Hiszpańscy, a szczególniej Minister Ballesteros, wszystkich sił dokładają, aby względem zarobkowości iść za popędem teraźniejszego czasu. Mimo niepomyślnego stanu, w jakim się interesa jego wydziału znajdują, zwraca całą troskliwość swoję na wszystko coby stan kraju polepszyć mogło, i każdy plan do tego zmierzający bierze na uwagę. Dowiedziawszy się, że w paryzkiej fabryce tabaki zaszły ulepszenia, wysłał zręcznych tamże urzędników, którzy, uczą się tego sposobu, aby go w Hiszpanii zaprowadzili. (G. W.)

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Na pokojach u Króla w d. 28 Kwietnia podług Kuryjera było 1300 do 1400 osob. Między członkami ciała dyplomatycznego, którzy szczególne mieli posłuchanie byli: Xiążę Lieven, który Królowi Jmci wręczył list, a potem przedstawił Hrabiego Matuszewicza, Szambelana Czernina i Hr. Zabiełło, tudzież Marg. Barbacena, który podobnież wręczył list Monarsze.

W d. 29. Kwietnia były pokoje w pałacu St. James. Nim się takowe zaczęły dał Król P. Peel prywatne posłuchanie. Poczem przyjmował Król Jmć nasamprzód JJ. KK. WW. Xiążąt Kumberland i Glaucester, dalej Xięcia Leopolda Sasko-Koburskiego, i zagranicznych Posłów i Ministrów; nakoniec udał się Monarcha do sali tronowej, usiadł na krzeszle, i przyjmował po kolei wszystkie osoby znajdujące się w sali przyległej. Między mnóstwem obecnych P. O'Connel szczególniej zwrócił na siebie uwagę. Ponieważ już wprzódy przedstawiony był Królowi w Dublinie, przeto nie wprowadzono go szczególniej tą razą, lecz tylko oddał ukłon Monarsze, który go łaskawie przyjął. Król, jakoteż Xiążęta Gloucester, Xiążę Leopold Sasko Koburski i Xiążę Wellington byli w mundurach Marszałków polnych. Xiążę Kent miał na sobie ubior z samych angielskich fabrykatów. Oprócz członków rodziny król. Ministrów i Posłów zagranicznych, znajdowały się trzy Xiężne, piętnaście Margrabin, trzydzieści i dwie Hrabiny, i ośm Vice-Hrabin; tudzież pięciu Xiążąt, dziewięciu Margrabiów, jedynasto Hrabiów, dziesięciu Vice-Hrabiów i jedynastu Lordów.

W d. 30. t. m. były także pokoje, na których Król przyjmował powinszowania z powodu swoich urodzin, które chociaż przeznaczone są na d. S. Jerzego, gdy ten przypadał (na d. 23. Kwietnia) wtygodniu Swiąt Wielkanocnych, od-

)(

łożone zostały na 30. Kwiet. Zgromadzenie było liczne i świetne i trwało ciągle do godziny 3.

Xiążę Klarencyi nie znajdował się dnia onegdajszego na pokojach; o zdrowiu jego rozeszły się niepokojące wieści. Kuryjer mówi, że Xiążę znajduje się w Busby i że wiadomości które o zdrowiu J. K. M. zasiągniono są pomyślne.

Król Jmć mianował Lorda Forbes Nadkomissarzem przy jeneralnem zgromadzeniu Kościoła szkockiego.

Na miejscu członka parlamentowego Barona Smith, który przyjął miejsce reprezentanta z Chiltren Hundreds, wybrany został z miasteczka Colchester P. Richard Sanderson na członka parlamentu. Pan R. Brant mianowany jest jeneralnym Konzulem w Smyrnie, ponieważ P. Werry, który dotychczas przez lat 40 takowy urząd sprawował, został z płacą roczną 800 f. s. pensyjonowany. W miejscu zmarłego P. Salt, mianowany jest dotychczasowy Konzul w Alexandyi. P. Barker Jeneralnym Konzulem w Egipcie.

Poseł Francuzki Xiążę Polignac jest mocno chory i dla tego nie znajdował się na pokojach. »Cieszy nas« mówi Kuryjer, »iż możemy donieść, że Xiążę ten lepiej się ma, wszelako nie tak prędko przyjdzie zupełnie do zdrowia.«

Kapitanowie Franklin i Parry i PP. Seymur, Campbell i Scarlett zostali w d. 29. Kwietnia na rycerzów pasowani.

Z Manchestru nadchodzą wciąż smutne wiadomości o stanie tamecznych tkaczy bawełny. Wiele rodzin tak mało mają dochodu, iż na tydzień zaledwie 13 pary (blisko 11 s. g.) na jednę głowę wypada. (G. W.)

Francyja.

Admirał de Rigny, który w d. 1. Maja przybył do Paryża, był dnia następującego Królowi i Delfinowi przez Ministra marynarki Barona Hyde de Neuville przedstawiony.

Xiąże Chartres, najstarszy syn Xięcia Orleańskiego wyjechał w d. 1. Maja do Anglii. Zwiedzi ón także Szkocyją i Irlandyją. Xiążę Orleański pojedzie z nim aż do Londynu.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych w d. 27. Kwietnia, zdał P. Lepelletier d' Aulnej sprawę kommissyi z projektu do prawa dotyczącego się uzupełniającego kredytu roku rachunkowego 1828. P. Villele, owczesny Minister skarbu, obliczył wydatki na 930,343,000 fr. t. j. o 23 mil. więcej niżeli z roku 1827, i sądził, że powiększenie się dochodów niestałych pokryje, owo powiększenie wydatków. Nadzieja ta nie spełniła się, i wydatki przewyższyły dochody o 71,389,319 fr.

Aby budzetu niepowiększać, zwykł Minister skarbu nieco mniejsze wykazywać wydatki; potém, gdy Izby nie są już zebrane, a dochody na pokrycie wydatków nie wystarczają, żąda Minister tyle a tyle dodatków na budzet, którą to summę Król postanowieniem zezwala, a potém w rok każe przełożyć Izbom dla przyjęcia. Tym sposobem w r. 1828. namienione 71,789,719 fr. dozwolone zostały dodatkowo przez król. postanowienie, i teraz mają być przez Izby przyjęte.

Z tego kredytu uzupełniającego użył Minister wojny 16 mil. 700,000 fr. na pomnożenie istotnego stanu wojska o 50,000 ludzi i 6000 koni. Lecz cały wydatek na ten cel wynosić jeszcze będzie w roku bieżącym 1829, 31 mil.

Ministerstwo spraw zewnętrznych użyło na interessa Greckie 4 mil. 750,000 fr.; oprócz summy 700,000 fr. dozwolonéj, w budzecie na tajne wydatki, z których nie zdaje rachunku, użyło jeszcze na takowe 500,000 fr.; zatém razem 1 mil. 200,000 fr. Wydatki na marynarkę przewyższyły wykaz; budzetu o 23 mil. Nadzwyczajny kredyt 80 mil. fr., dozwolony Ministrów na przeszłoroczném posiedzeniu, użyty został w dwóch trzecich częściach, i pozostaje z niego tylko 26 mil. na rok 1829.

W d. 2. Maja, Deputowany wyższéy Ligiery, P. Calemard de Lafayette, został w dzień na placu Ludwika XVI. przez niejakiego P. Plagniol wystrzałem pistoletowym zabity. Zabójca po tym czynie dobył drugiego pistoletu, i zastrzelił się P. Calemard de Lafayette żyje w prawdzie, lecz rana jego bardzo niebezpieczna; (podług późniejszych wiadomości umarł ón w d. 3 po południu.)

Komissyja pod przewodnictwem Hr. Daru postanowieniem król. z d. 2. Sierpnia 1828 mianowana, upoważniona ustalić i uznać długi Króla Jmci, ukończyła swoję pracę. Takową oddano Jeneralnej intendenturze domu król. która przełoży ją radzie Ministrów.

W d. 29. Kwietnia wyjechało trzech Missyjonarzy z Seminaryjom Missyj zagranicznych na wschód; udają się do Nantes, z kąd popłyną do Makao. Zwiedzą Chiny, Cochin-Chinę i Tonking.

Seminaryjum opatruje pięć missyj: missyją Suchoneńską (Suchoń Kehne), Chińską, Cochin-Chińską, Tonkingską, Siamską i Wschodnio-Indyjską po tej stronie Gangesu, które razem liczą 400,000 chrześcijan. (G. W.)

Królestwo Sardyńskie.

Listy z Genui z d. 3. Maja donoszą, iż Królestwo Ichmość, którzy teraz bawią w tém mieście, zamyślają udać się do Neapolu i wsiąść w d. 11. lub 12. t. m. na fregatę Maryja Teresa. Królestwo Ichmość, jak słychać, zabawią tam

dwa miesiące. Jéj Cesar. Mość Arcy-Xiężna Maryja Ludwika, Xiężna Parmy i t. d. przybyła w d. 3. do Genui dla odwiedzenia Królestwa Ichmć Sardyńskich.

Xiążę Carignan, który wyjechał na wyspę Sardynii, z powodu przeciwnych wiatrów dopiero w d. 18. Kwietnia stanął w Cagliari; Xiążę powróci na ląd stały około końca Maja.

Do małego portu Sardyńskiego Algheri przywieźli, łowiący korale zaraźliwą gorączkę, która wszelako, jak ostatnie wiadomości donoszą, przez stósowne tameczych władz środki, na teraz ustaje. (G. W.)

Niemcy.

W d. 7. Maja wyjechała Królowa Jéj Mość Bawarska z Norymbergi do Mnichowa, gdzie przybyła w d. 8. t. m. wieczorem. Inne dostojne osoby wyjechały także w d. 7. Maja z Norymbergi. (G. W.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy donoszą pod d. 4. Maja: Imieniny N. Cesarzowéj Jejmości i Następcy Tronu W. Xięcia Alexandra Mikołajewicza, obchodzono tu dnia wczorajszego z uroczystością. Rano odśpiewano *Te Deum* w tutejszych kościołach. — W południe był wielki objad u Ministra Stanu Prezesa Rady administracyjnéj Hra. Sobolewskiego, a wieczorem dano bezpłatne przedstawienie w teatrze i oświecono miasto.

Mistrz obrzędów Polskiego Dworu wyjechał dnia wczorajszego, otoczony oddziałem gwardyi polskiéj strzelców konnych do Kowna, gdzie odbierze koronę polską od ces. Ross. Mistrza obrzędów.

Szkoła leśna od lat 11 zaprowadzona, już najlepsze wydaje owoce. Z pisma pod tytułem: »Sylwan« widzimy, że przy król. zarządzie lasów umieszczonych jest już 50 osób, które się w tym instytucie ukształciły. Do tego należy 3 nadleśniczych, 6 leśniczych, 21 podleśniczych i t. d.

Podług odebranych tu wiadomości miał Niemen jeszcze większe od Wisły poczynić szkody. (G. W.)

Kraków.

Obwieszczenie Senatu.

(Ciąg dalszy.)

§. 15. W razie oddalenia się, lub choroby Prezesa, zastąpi go jeden z kolei Senator. W tym zamiarze corocznie po przybyciu do Senatu Członków nowo obranych, Senatorowie ciągną losy, który z nich w którym miesiącu, ma mieć porządkowe pierwszeństwo. Zastępujący Senator, nie używa prerogatyw przywiązanych do rangi Prezesa Senatu. Ten jednak może mu udzielić części swoich attrybucyj, jaką za przyzwoite uzna. W razie dłuższego nad miesiąc jeden oddalenia się Prezesa Senatu, zastępujący go Senator mieć będzie prawo inicyjatywy do ułaskawienia, wyjąwszy kary kryminalne.

§. 17. Prezes ma najwyższy dozór nad wydziałami Senatu, Sekretaryjatem jeneralnym, Instytutami publicznemi, nad wykonaniem ustaw i rozporządzeń we wszystkich odnogach służby publicznéj, administracyjnych sądowniczych bądź policyjnych. Tym celem wszyscy naczelnicy biór i Prezesowie Trybunałów, albo raczéj Prezes Sądu appellacyjnego za pośrednictwem, którego wedle Art. 18. Konstytucyi Senat nadzoruje władze sądownicze niższe, przesyłają do bióra prezydjalnego co sześć miesięcy, listy konduity szczegółowe wszystkich podwładnych urzędników, od czyjéjbądź nominacyi zawisłych. Prezes Senatu czyniąc z takich list użytek i przekonawszy się o wypadkach, wskazywać będzie nie posłusznych, lub niedbałych Senatowi, który względem nich postąpi w miarę ważności zarzutu i stopnia obwinionego. W razie zawieszenia w urzędzie, Senat wyznaczy zastępcę na koszt zawieszonego z trzema czwartemi częściami pensyi jego aż do następnego Sejmu, jeżeli obwiniony jest urzędnikiem zawisłym od wyboru zgromadzenia reprezentantów, albo od wyboru gminy, lub też aż do odwołania go, jeżeli urzędnik ten, zawisł od nominacyi Senatu. Oprócz prawa oznaczenia przedmiotów, mających być do narady wprowadzanemi, ma także Prezes Senatu prawo początkowania przedmiotów mających być rozwadze Senatu poddanemi; w którymto zamiarze Senatorowie przewodniczący w wydziałach, udzielać mu będą swych myśli w dni od posiedzeń wolne.

§. 19. Wyznaczanie osób do wszelkiego rodzaju kommissyjów, jest również attrybucyją Prezesa Senatu, wyjąwszy delegacyją do zgromadzenia reprezentantów. Wolno mu jest także prezydować w takich kommissyjach, gdy zechce.

§. 21. Wchodzi w przyczyny spóźnienia wszelkich ogólnie czynności i bieg onych przyśpiesza; w tym celu *a*) ma prawo wymagania od każdego referenta, bądź delegowanego do kommissyi, czyli ten jest Senatorem, lub innéj rangi urzędnikiem, ażeby poruczona mu czynność była uskuteczniona dokładnie i w oznaczonym przeciągu czasu. *b*) Termin od Prezesa Senatu oznaczony, winien być ściśle przestrzeganym. *c*) Gdyby którybądź urzędnik, lub Senator, czy to jako referent, lubteż jako kommissyjonujący, widział niemożność ukończenia poruczonej mu czynności w oznaczonym przeciągu czasu, winien będzie

przełożyć na piśmie powody spóźnienia Prezesowi, który ważność ich uznawszy, przedłuży termin. W przeciwnym zaś razie, lub też, gdyby przedłużony termin znowu bezskutecznie upłynął; Prezes Senatu mieć będzie prawo zmienienia referenta i poruczenia wykonania czynności innéj zdatnéj osobie, na koszt urzędnika bądź Senatora uchybiającego, któréj tenże obowiązanym będzie zapłacić z pensyi swojéj takie wynagrodzenie, jakie Senat za przyzwoite uzna. Gdyby zaś czynność dopełnić się mająca, nie mogła być poruczoną, jak tylko innemu Senatorowi, odebranie aktów Senatorowi uchybiającemu, dla powierzenia ich innemu z kollegów, uważanem będzie za wyrzut tamtemu uczyniony.

(*Ciąg dalszy nastąpi.*)

Rossyja.

Gazeta Pruska Stanu donosi z Berlina w d. 7. Maja: »Podług najnowszych wiadomości odebranych przez Warszawę z Petersburga, NN. Cesarstwo Ichmość wyjadą ztamtąd dwoma dniami późniéj, jak było przeznaczono, a tak dopiero d. 17. t. m. przybędą do Warszawy. (G.W.)

Turcyja.

Dostrzegacz Austryjacki z d. 13. Maja umieścił pod napisem: »*Z Konstantynopola d. 25. Kwietnia*« co następuje:

Chociaż od kilku tygodni piękny czas mamy, wszelako dotąd nic nie słychać o rozpoczęciu kroków nieprzyjacielskich w Bałkanach i w Bulgaryi. Wprawdzie przed 14 dniami Seraskier Hussein Pasza pokusił się wyprzeć Rossyjan z Sizepola; a że ci mieli czas umocnić się w przesmyku i mury twierdzy poprawić, przeto musiał Hussein Pasza przestać na zdobyciu reduty, którą pomimo ognia okrętów wojennych Rossyjskich miał zdobyć.*)

Ponieważ W. Porta przekonywa się codziennie więcéj o potrzebie siły morskiéj do dalszych działań wojennych na morzu czarném i o korzyściach, jakie nieprzyjaciel odnosił dotąd ze swojéj floty wojennéj, tak w działaniach zaczepnych wzdłuż brzegu, jakoteż w zaopatrzeniu w żywność swojego wojska, postanowiła zatem przyśpieszyć jak najprędzéj uzbrojenie floty stojącéj na kotwicy w zatoce Bujukderskiéj. Przedsięwzięto ściśle nabór majtków we wszystkich dzielnicach miasta i wsiach okolicznych, rozkazano zdolne do służby okręty wysłać z arsenału na wzmocnienie floty przy ujściu Bosforu i w d. 17. t. m. Kapudan Pasza wypłynął na właśnie co uzbrojonym trzechpokładowym okręcie Selimie o 110 działach do Bujukdere, dla objęcia dowództwa nad flotą. Sułtan Mahmud udał się niebawem na pokład tegoż okrętu, a w d. 24. t. m. z powodu uczty, którą dla niego i Ministeryjum Seraskier Chosrew Pasza wyprawił w wiejskiém mieszkaniu w Terapia, powtórnie oglądał flotę. Wszystkie te przygotowania zapowiadają, iż ta niebawem na morze czarne wypłynie.

Pomiędzy niedawno zaszłemi odmianami urzędników, zasługuje szczególniej na uwagę mianowanie byłego W. Wezyra, Mehmeda Selima Paszy, który po złożeniu swojém z urzędu po upadku Warny, bawił w Gallipoli, na Wielkorządzcę Rumelii (Rumeel i Valessi, w miejscu Reszyd Paszy). Czyli następca jego, Izzet Mehmet Pasza, mężny obrońca Warny, po oddaleniu swojém wygnany do Rodosto, będzie znowu do urzędu przywróconym, jeszcze jest wątpliwą rzeczą. Trzeci były W. Wezyr, Silihdar Ali Pasza, który w roku 1823 zawiadywał pieczęcią Państwa, a od roku zeszłego dowodził w obozie obserwacyjnym pod Dardanellami, po krótkiéj chorobie zszedł z tego świata; jego miejsce zastąpił Belenli Mustafa Pasza, który dotąd dowodził korpusem w Bałkanach pod Hussein Paszą.

Z powodu, że kilka tureckich okrętów ze zbożem przybyło w ostatnim czasie z morza czarnego i środków przez rząd przedsięwziętych, a szczególniey przez dozwolenie wolnego handlu żywnością, zmniejszył się cokolwiek niedostatek chleba; wszelako pośledniejszy gatunek chleba przy zmniejszonéj wadze jest jeszcze bardzo drogi — Tymczasem i tą razą zaniechano jeszcze wykonać wydane rozporządzenie, oddalające znaczną liczbę greckich, ormiańskich i izraelickich Raajasów; co jest dowodem, że obawa względem zaopatrzenia liczněj ludności stolicy nie powiększyła się.

Ponieważ z Adryjanopola nadeszła wiadomość o zaszłém tamże trzęsieniu ziemi, które stare mury zwaliło, właśnie w d. 11. Kwiet., gdy i tu dało się uczuć lekkie wzruszenie ziemi, rozeszły się zatem niebawem smutne pogłoski o strasznych zniszczeniach, które trzęsienia w Salonice, Seres, Kawala i w innych miastach Macedonii zrządziły; lecz z tych wypadków żaden się dotąd nie potwierdził.

*) Porównaj doniesienia Rossyjskie w Nrze. 48. Gazety naszéj, podług których Turcy nie opanowali rzeczonéj reduty. P. R.

Redaktor: Mikołaj Mihalewicz; Drukiem: Piotra i Augusta Pillerów.